

„SINDINCOMSERVICE” și-a trasat obiective pe viitor

» p.3

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Egalitatea de gen: progres în politică, regres pe piața muncii

» p.7

Actual

Consiliul General a dat apreciere activității din ultimele luni

Membrii Consiliului General al CNSM s-au întrunit, recent, într-o ședință în care au votat modificări la Statutul CNSM, la componența nominală a Consiliului General al CNSM, chestiuni legate de Congresul IV al CNSM ș. a.

» p.2

Femeile sindicaliste împotriva războiului

Trei centre sindicale național-ramurale afiliate la Federația Internațională a Lucrătorilor din Construcții și Industria Lemnului (BWI) au organizat o reuniune comună a activului sindical de femei cu genericul „Femeile sindicaliste împotriva războiului”.

» p.3

„Îmbătrânirea” profesiei de pedagog

Cadrele didactice din Republica Moldova devin tot mai bătrâne, iar cei tineri, absolvenții universităților, nu se prea grăbesc să le ocupe locul.

» p.4

Pe 15 martie este Ziua Internațională a protecției dreptului consumatorului.

Foto: Nicu Binzari

R. Moldova se așteaptă la noi scumpiri în contextul războiului din Ucraina

„Guvernul a luat decizii de asigurare și monitorizează în permanență securitatea alimentară a țării

Natalia HADĂRCĂ,
n.hadarca@vocea.md

Economia țării noastre a primit o lovitură dură din cauza războiului dintre Rusia și Ucraina. În prezent, Republica Moldova este în căutarea altor piețe de desfacere, în afară de cele ale Ucrainei și Rusiei, iar importatorii încearcă să identifice căi alternative pentru a aduce marfă pe piața internă.

În aceste circumstanțe, experții economici au anunțat deja că

scumpirile în lanț sunt inevitabile în primul rând pentru produsele care se importau în mod tradițional din Ucraina și Rusia. Pentru început, statul nostru a impus restricții la exportul porumbului, al altor produse alimentare, iar Guvernul intenționează să ia și alte decizii ce țin de reorientarea economică a țării, care va veni cu unele costuri tranzacționale.

Prim-ministrul Natalia Gavrilița a specificat că, în ultimii ani, economia Republicii Moldova s-a orientat tot mai mult spre relații comercia-

le cu Uniunea Europeană. „Astfel, în prezent, ponderea comerțului cu Ucraina și Rusia, state implicate în război, constituie doar 15%”.

Până a se începe războiul în țara vecină, R. Moldova cumpăra din Ucraina lemn și produse derivate, metal, țigări, cabluri, produse din carne, lactate, produse de panificație, precum și medicamente. După ce au fost stopate importurile de mărfuri din cele două țări implicate în conflict, rețelele de distribuție din R. Moldova s-au văzut nevoite să-și caute, de urgență,

alți furnizori. Una peste alta, războiul a perturbat și toate căile de transport și logistice tradiționale. Astfel, ca urmare a situației din Ucraina, mai multe containere care urmau să ajungă în Moldova prin porturile ucrainene, în special, prin cel de la Odesa, au fost re-direcționate spre portul Constanța, România. Autoritățile de la București au anunțat că permit transportarea containerelor moldovenești de mărfuri din portul Constanța fără autorizații speciale.

» p.5

ABONEAZĂ-TE

la „VOCEA POPORULUI”

Abonament

1 lună - 17,60 lei; 3 luni - 52,80 lei; 6 luni - 105,60 lei.

4,27
2,04
891
168

» ACTIVITATEA CNSM

2

Retrospectivă

Consiliul General a dat apreciere activității din ultimele luni

Precum v-am mai informat, membrii Consiliului General al CNSM s-au întrunit, pe 3 martie, într-o ședință în care au votat modificări și completări la Statutul CNSM, la componența nominală a Consiliului General al CNSM, chestiuni legate de Congresul IV al CNSM ș. a.

Unul dintre subiectele centrale care s-au aflat în centrul atenției membrilor Consiliului General al CNSM l-a constituit Raportul privind acțiunile sindicatelor în scopul protejării drepturilor și intereselor social-economice și de muncă ale membrilor de sindicat în perioada de după ședința Consiliului General al CNSM din 2 decembrie 2021, prezentat de Igor Zubcu, președintele CNSM, pe care îl expunem cu unele prescurtări.

Conflictul armat din Ucraina

Sindicatul din Moldova nu au putut rămâne indiferente față de conflictul armat și impactul acestuia asupra populației pașnice din țara vecină. În acest sens, CNSM a emis la 24 februarie a.c. o Declarație, prin care a chemat la pace și la găsirea unei soluții diplomatice pentru stoparea războiului declanșat.

Totodată, în vederea susținerii eforturilor autorităților naționale de ajutor pentru cetățenii ucraineni refugiați pe teritoriul Republicii Moldova din cauza războiului din țara vecină, sindicatul din Moldova, prin Hotărârea Comitetului Confederal al CNSM din 25.02.2022, au oferit cu titlu gratuit 300 de locuri de cazare pentru refugiați, câte 100 de locuri în trei sanatorii din subordinea CNSM – sanatoriul „Nufărul Alb” din Cahul, stațiunea balneară „Bucuria-Sind” din Vadul lui Vodă, stațiunea balneoclimaterică „Codru” din satul Hârjauca, raionul Călărași, a relevat Igor Zubcu.

Comitetul Confederal a făcut apel către organizațiile sindicale și membrii de sindicat să contribuie în măsura posibilităților la susținerea eforturilor sindicatelor prin transferarea mijloacelor financiare în contul CNSM pentru implementarea măsurilor de suport pentru refugiații din Ucraina. De asemenea, CNSM a solicitat și suportul structurilor sindicale internaționale și OIM-ului în acest sens.

Reluarea activității Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective

Datorită insistenței CNSM, la finele anului trecut a fost reluată activitatea Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective. Până în prezent au avut loc două ședințe ale comisiei, fiind discutate mai multe subiecte propuse de sindicate, precum ar fi stabilirea salariului minim în mărime de 50-60% din salariul mediu pe economie, excluderea Inspectoratului de Stat al Muncii de sub incidența Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nr. 131 din 8 iunie 2012, inițierea procedurii de ratificare a Convenției OIM nr. 190/2019 privind eliminarea violenței și a hărțuirii la locul de muncă etc.

Totodată, partenerii sociali au convenit în cadrul primei ședințe asupra necesității reluării activității comisiilor pentru consultări și negocieri colective la nivel de ramură.

De asemenea, în cadrul primei ședințe a Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, partenerii sociali au ajuns la un consens referitor la stabilirea unui nou quantum minim garantat al salariului în sectorul real în mărime de 3500 de lei, începând

cu 1 februarie 2022. În acest sens, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a elaborat un proiect de hotărâre care a fost supus avizării.

Cu regret, constatăm că, din motive necunoscute pentru sindicate, hotărârea în cauză încă nu a fost examinată la ședințele Guvernului, motiv pentru care CNSM și CNPM au expediat o adresare comună prim-ministrului și o Declarație prin care s-a insistat asupra respectării angajamentelor asumate de partenerii sociali și urgentării aprobării unui nou quantum minim garantat. Or, în condițiile sociale și economice actuale, ca urmare a majorării prețurilor și tarifelor, este necesară majorarea cât mai urgentă a salariului minim în sectorul real, care actualmente este mai mic decât garanția minimă în sectorul bugetar și în instituțiile medico-sanitare publice finanțate din FAOAM.

În urma discuțiilor la ședința Biroului executiv al Comisiei naționale din 21 februarie a.c., ministrul muncii și protecției sociale a informat că hotărârea în cauză va fi inclusă pe ordinea de zi a ședinței Guvernului din 9 martie, urmând ca noul quantum să fie pus în aplicare începând cu 1 aprilie anul curent.

Dialogul cu factorii de decizie naționali

În această perioadă, au fost organizate mai multe întreveneri cu factorii de decizie naționali, inclusiv cu partenerii sociali – spicherul Igor Grosu, Leonid Cerescu, președintele al CNPM, și Marcel Spataru, ministrul muncii și protecției sociale, în cadrul cărora am abordat importanța menținerii unui dialog social funcțional, problemele cu care se confruntă salariații-membri de sindicat și au fost stabilite direcțiile prioritare pentru conlucrare. Este de remarcat faptul că subiectele abordate de sindicate au fost apreciate de partenerii sociali ca unele de importanță comună pentru părți.

Inițiative ale sindicatelor

În perioada de referință, CNSM s-a implicat în promovarea mai multor proiecte de convenții colective (nivel național) - „Cu privire la dezvoltarea și promovarea parteneriatului social”, „Cu privire la evidența globală a timpului de muncă” și „Cu privire la Modul de soluționare a conflictelor colective de muncă la nivel național și de declarare și desfășurare a grevei la nivel național”.

De asemenea, CNSM a elaborat un proiect de Lege pentru modificarea art. 80 prim

din Codul muncii nr. 154/2003, scopul căruia constă în concretizarea prevederilor CM referitoare la staționare, lichidarea golurilor existente la momentul actual în legislația muncii în vigoare.

Concomitent, CNSM a expediat mai multe demersuri Parlamentului și Guvernului în vederea soluționării problemelor cu care se confruntă salariații-membri de sindicat, inclusiv referitor la implementarea pensiei anticipate pentru carieră lungă ș. a.

CNSM a elaborat și înaintat Parlamentului Republicii Moldova propuneri concrete la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative, care se referă inclusiv la amendarea Codului contravențional în vederea asigurării implementării eficiente a dreptului salariaților la remunerare egală pentru o muncă de valoare egală.

În perioada de referință, CNSM a participat la ședințele grupului de lucru tripartit, creat sub egida Ministerului Muncii și Protecției Sociale, înaintând mai multe propuneri vizând perfecționarea Codului muncii.

De asemenea, CNSM s-a implicat activ în activitatea grupului de lucru creat sub egida

abonarea la ziar, care la ora actuală are un tiraj de 4230 de exemplare (3564 în română și 666 în rusă).

Organizarea tratamentului balneosanatorial

Pentru impulsivarea activităților de întremare a sănătății membrilor de sindicat, Comitetul Confederal, la 11 ianuarie 2022, a decis reducerea cu 10% a prețului biletului de tratament pentru salariații membri de sindicat pe o perioadă de 12 zile, în stațiunile balneoclimaterice ale CNSM („Bucuria-Sind”, „Codru”, „Nufărul Alb”).

În scopul organizării tratamentului balneosanatorial, pentru anul 2022, din mijloacele bugetului asigurări sociale sunt alocate surse financiare de 30 mln. de lei. În baza acordului de colaborare încheiat între CNAS și CNSM, Confederația, prin intermediul centrelor sindicale național-ramurale, urmează să repartizeze 2634 de bilete pentru 1488 de entități economice, în valoare totală de 15.750.632 de lei. Pentru organizarea odihnei de vară a copiilor, din bugetul de stat este alocată suma de 9 mln. de lei.

Pregătirea pentru Congres

În vederea asigurării bunei desfășurări a Congresului IV al CNSM, au fost întreprinse următoarele acțiuni: au fost definitivate proiectele Strategiei CNSM pentru perioada 2022-2027, a raportului de activitate pentru cinci ani și propunerile de modificare a Statutului CNSM.

De asemenea, este în proces de lucru planul „Rezultate relevante ale CNSM în 2020-2021”, este elaborat conceptul și elaborat planul de acțiuni privind producerea filmului de scurt metraj pentru Congres IV al CNSM.

Totodată, în perioada dată, au fost realizate ateliere de lucru cu membrii Comisiei de Femei și ai Comisiei de Tineret ale CNSM, precum și cu reprezentanții CNSM în teritoriu, în scopul planificării activităților și stabilirii priorităților pentru anul 2022.

Suplimentar, suntem în proces de pregătire a manifestării consacrate Zilei internaționale a solidarității oamenilor muncii și Zilei mondiale a securității și sănătății la locul de muncă, pe care planificăm să o realizăm la 28 aprilie, la care vă invităm să participați.

De asemenea, în perioada de referință au fost examinate 15 proiecte de acte normative și 21 de petiții din partea membrilor de sindicat.

Cei prezenți la for au aprobat activitatea Consiliului General al CNSM și au făcut unele propuneri ce țin de viitor.

Cor. VP

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Reuniune „SINDINCOMSERVICE”

Consiliul Federației a analizat evenimentele din 2021 și a trasat unele obiective

Recent, a avut loc o ședință a Consiliului Federației Sindicatelor „SINDINCOMSERVICE”, la aceasta fiind invitați membrii Consiliului federației, membrii Comisiei de cenzori și președinți ai comitetelor sindicale. Pe ordinea de zi a ședinței Consiliului au fost incluse diverse subiecte, printre care Raportul statistic privind efectivul sindical pentru anul 2021, executarea bugetului de venituri și cheltuieli pentru anul 2021, aprobarea bugetului sindical pentru anul 2022, organizarea tratamentului balneo-sanatorial al salariaților în anul trecut și planificarea acestuia în anul curent.

De asemenea, Consiliul a ales delegați la Congresul IV al CNSM, care va avea loc în luna iunie a.c., și a desemnat candidați pentru calitatea de membri ai Consiliului General al CNSM, ținând cont de norma de reprezentare stabilită pentru aceste structuri.

Participanții au fost informați despre munca realizată pentru diminuarea datoriei la salarii, care au adus schimbări pozitive. A fost o perioadă în care angajații nu și-au primit salariile la timp la fiecare a patra întreprindere. Totuși, munca sistematică în acest domeniu a dat rezultate, astăzi există datorii doar la trei întreprinderi. Scopul principal este de a înlătura această ilegalitate.

O direcție la fel de importantă este asigurarea unui nivel corespunzător de remunerare. Se știe că salariul minim pe țară nu s-a schimbat din 2014 și rămâne la nivelul

de 1000 de lei. Participanții la ședință au fost informați despre decizia Comitetului Confederal de a înainta propuneri pentru modificarea art. 3 din Legea nr. 1432/2000 privind cuantumul salariului minim la un nivel de cel puțin 50% din salariul mediu pe economie, calculat pentru anul în curs, și revizuirea acestuia anual, care este în conformitate cu decizia Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale a Parlamentului European, adoptată la sfârșitul lunii noiembrie 2021.

Totodată, a fost lansată o opinie cu privire la necesitatea de a modifica modul de calculare a coșului minim de consum, care este în prezent de 2125 de lei, ceea ce nu corespunde necesităților reale ale omului.

Activitatea Consiliului Federației se desfășoară în regim normal, sunt respectate toate prevederile statutare pentru desfășurarea ședințelor organelor alese,

dialogul social cu Asociația Patronală a fost unul eficient, rezultatul acestuia a fost adoptarea unei noi Convenții colective (nivel de ramură) pentru 2022-2026. Se depune un efort considerabil pentru ca prevederile Convenției și ale Contractelor Colective de muncă să fie implementate în întreprinderi. În doar două luni ale acestui an, au fost încheiate contracte colective, care abordează cele mai importante probleme ale vieții lucrătorilor la Î.M. „Auto-salubritate”, SA „Apă-Canal” Chișinău, Î.M. „Su-Canal” Comrat, Î.M. „Regia comunală locativă” Cricova și altele.

Angajații aparatului Federației monitorizează și analizează în mod constant implementarea acordurilor cu angajatorii, oferă asistență juridică și practică organizațiilor sindicale, sprijin și consiliere privind actualizarea contractelor colective, aplicarea corectă a acestora în vederea îmbunătățirii nivelului de trai,

protecției, sănătății și securității la locul de muncă, oferind beneficii membrilor de sindicat.

Ca urmare, s-a realizat o reducere semnificativă a accidentelor de muncă și nu au existat decese în 2021. În anul trecut, Consiliul Federației a primit peste 350 de adresări de la membrii de sindicat, iar specialiștii aparatului au acordat peste 2.200 de consultări, inclusiv telefonice și prin alte surse de comunicare. De asemenea, se oferă o analiză detaliată și recomandări relevante cu privire la desfășurarea adunărilor sindicale, inclusiv a celor de dare de seamă și alegeri, mai ales că din cauza pandemiei acestea întâmpină dificultăți pentru desfășurarea lor. Au fost puse în discuție și probleme legate de motivarea apartenenței la sindicat, de atragerea noilor membri în sindicat, mai ales că există o rezervă în fiecare a patra organizație, restul au acoperire de 100%.

” Dialogul social cu Asociația Patronală a fost unul eficient

Președinții comitetelor sindicale au fost informați și despre asistența acordată de către sindicatele din Moldova refugiaților din Ucraina cazați în stațiile balneosanatoriale ale CNSM, despre asistența materială transmisă de către aparatul Federației în contul CNSM pentru refugiați, și a fost adresat un apel tuturor colectivelor de a acorda sprijin și ajutor material refugiaților din Ucraina.

Ana SELINA, președintele Federației „SINDINCOMSERVICE”

Atitudine

Federațiile „SINDICONS”, „Sindenergo” și „SINDSILVA” cer „Pace Lumii”

În ajunul Zilei Internaționale a Femeii, Federația Sindicatelor din Construcții și Industria Materialelor de Construcții „SINDICONS”, Federația Sindicală a Lucrătorilor din Energetica Republicii Moldova „Sindenergo” și Federația Sindicatelor din Silvicultură „SINDSILVA”, trei centre sindicale național-ramurale afiliate la Federația Internațională a Lucrătorilor din Construcții și Industria Lemnului (BWI), au organizat o reuniune comună a activului sindical de femei cu genericul „Femeile sindicaliste împotriva războiului”.

Cu mesaje de pace au venit liderii celor trei organizații sindicale: Victor Talmaci, președintele Federației „SINDICONS”, Victoria Niță,

președintele Federației „Sindenergo” și Fiodor Botnari, președintele Federației „SINDSILVA”. Liderii sindicali au condamnat războiul din Ucraina, au pledat pentru stoparea imediată a acțiunilor militare și identificarea unor soluții pașnice în procesul de negocieri. Totodată, ei s-au arătat solidari cu sindicaliștii din Ucraina.

În cadrul întrunirii, Anna Andreev, coordonator global-regional al BWI, refugiată din Ucraina cu familia în Republica Moldova, Lesea Gusac, membru al Consiliului de femei BWI, și Vasili Andreev, președinte al Sindicatului Muncitorilor din Construcții și Materiale Industriale din Ucraina, au prezentat informații din prima sursă privind situația din Ucraina.

Sindicaliștii au organizat un flashmob de sensibilizare în diferite limbi, făcând apel la pace: „Opriți războiul”, „Vrem pace”, „Pace lumii”, „Nu războiului”, „Solidaritate”.

În contextul războiului din Ucraina, Ambet Yuson, secretar general al BWI, a venit cu o Declarație, prin care face un apel la solidaritate din partea organizațiilor sindicale membre ale BWI de a susține refugiații din Ucraina. În acest sens, participanții la întrunire, cele trei centre sindicale național-ramurale, au înaintat către BWI o adresare, în care au comunicat despre acțiunile întreprinse de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova pentru a susține refugiații ucraineni.

Precizăm că CNSM asigură cazarea a sute de refugiați în

sanatoriile aflate în gestiunea Confederației, oferindu-le alimentație, servicii medicale, dacă e nevoie, produse de primă necesitate, condiții de reabilitare, servicii de susținere psihologică, alt suport, după caz.

Federația Internațională a Lu-

crătorilor din Construcții și Industria Lemnului (BWI) este un sindicat global al angajaților din domeniu, care întrunește peste 350 de organizații din 135 de țări și reprezintă interesele a peste 12 milioane de sindicaliști.

sindicat.md

În declin

„Îmbătrânirea” unei profesii pe care se ține viitorul societății noastre

Cadrele didactice din Republica Moldova devin tot mai bătrâne, iar cei tineri, absolvenții universităților, nu se prea grăbesc să le ocupe locul. Potrivit datelor Ministerului Educației și Cercetării, doar 8,7 la sută dintre profesori sunt tineri cu vârsta sub 30 de ani.

Deși ministerul susține că întreprinde măsuri pentru a-i atrage pe tineri în sistem, școlile din țară duc lipsă de peste 1500 de pedagogi. Tinerii specialiști refuză să se angajeze din cauza salariilor mici, a programului încărcat, dar și a birocrației, o spun chiar ei.

Statistica Ministerului Educației arată că, din numărul total al cadrelor didactice din țară, o pondere importantă o dețin cei cu vârste cuprinse între 50-59 de ani – 26,8%, în timp ce ponderea cadrelor didactice și de conducere tinere cu vârsta sub 30 de ani este de 8,7%, iar a celor cu vârsta de 60 de ani și peste este de 20,1 la sută.

Lipsa de profesori

Conform informațiilor prezentate de organele locale de specialitate în domeniul învățământului, în anul de studiu 2021-2022, numărul posturilor didactice vacante din instituțiile de învățământ preșcolar constituie 425, iar din instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal din republică se cifrează la 1550.

Avem funcții vacante de educatori, profesori de matematică, învățători, profesori de limba și literatura română, fizică, educație fizică, limba engleză/franceză, istoria românilor și universală, chimie/biologie, conducători muzicali.

Un exemplu în acest sens este și cel din satul Neculăieuca, raionul Orhei. La gim-

Foto: Nicu Bînzari

naziul din această localitate activează 14 profesori. Doi dintre ei sunt deja pensionari, în timp ce majoritatea colegilor lor se apropie de vârsta de pensionare. Directoarea instituției de învățământ spune că, în ultimii ani, este foarte complicat să găsească cadre didactice noi. Cea mai tânără profesoară din gimnaziu a venit aici acum șase ani.

„Locuiesc în Orhei și fac naveta în fiecare zi din oraș până în sat. Uite așa deja de șase ani. Mă trezesc în fiecare dimineață mai devreme. Microbuzul circulă doar la anumite ore, pentru că este o distanță mai mare de la oraș”, ne-a relevat profesoara Adriana Pană.

Directoarea gimnaziului, Rodica Tihon, mai spune că cel mai mare deficit de cadre este la matematică și fizică.

„La ora actuală, aceste obiecte sunt predate de pedagogi care sunt de vârstă pensionară. Specialiști la fizică și matematică este foarte greu de găsit. Avem profesori care predau și două obiecte. Biologia și chimia sunt împreună. Pentru istorie și ge-

grafie avem un singur specialist. Limba rusă și limba franceză sunt predate de doamna care a făcut două facultăți”, susține Rodica Tihon.

S-au făcut unii pași, dar nu sunt suficienți

Chiar dacă ministerul de resort a întreprins unele acțiuni viabile privind menținerea cadrelor didactice și atragerea tinerilor pedagogi în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, acestea nu par a fi suficiente. Cele mai importante acțiuni realizate se referă la majorarea indemnizației pentru tinerii specialiști angajați, în anul absolvirii, prin repartizare, în instituțiile de învățământ, reducerea normei didactice la 75% pentru cadrele didactice tinere din instituțiile de învățământ general cu păstrarea salariului de funcție (în loc de 35 de ore pe săptămână, aceștia vor activa 27 de ore, respectiv, reducerea normei didactice, de la 18 la 14 ore/săptămână), alocarea compensațiilor

bănești anuale a câte 4000 de lei, inclusiv personalului de conducere, pentru procurarea de suporturi didactice, tehnică de calcul, produse software pentru utilizare în activități de instruire on-line și pentru dezvoltarea profesională etc.

Totuși, mai este de lucru, susține Ghenadie Donos, președintele Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova.

„Numărul cadrelor didactice cu vârstă pre-pensionară și pensionară este mult mai mare decât a tinerilor specialiști. Dorișta noastră împreună cu ministerul este de a crea anumite condiții pentru a-i atrage. S-au făcut unii pași în acest sens, dar mai este nevoie de eforturi. Este nevoie de salarii atractive: nu doar în educație, dar pentru toți tinerii. Legea salarizării, care era o speranță pentru cadrele didactice, a rămas chiar o speranță. Trebuie neapărat să fie revizuită, rescrisă. Motivarea muncii în educație trebuie să fie abordată la un alt nivel. Nu mă refer la cuvinte pompoase, dar niște acțiuni concrete de mărire a salariilor, de motivare a pedagogilor, de excludere a unor discrepanțe, inclusiv în abordări, în același suport de performanță. Și alte momente legate de grila de salarizare, de categoriile de salarizare, valoarea de referință, care în învățământ este de doar 1800-1900 de lei, când ar trebui să fie de cel puțin 2200 de lei, ca să avem salarii cât de cât majorete”, a spus pentru „Vocea poporului” Ghenadie Donos.

În prezent, în instituțiile de învățământ din Moldova activează peste 26 de mii de profesori. În anul de studii 2021-2022, din numărul total de absolvenți, în domeniul pedagogic s-au angajat doar 52 la sută dintre tinerii specialiști. Totuși, potrivit Ministerului Educației, cifra a crescut în raport cu ultimii trei ani.

Unde-i lege nu-i tocmeală

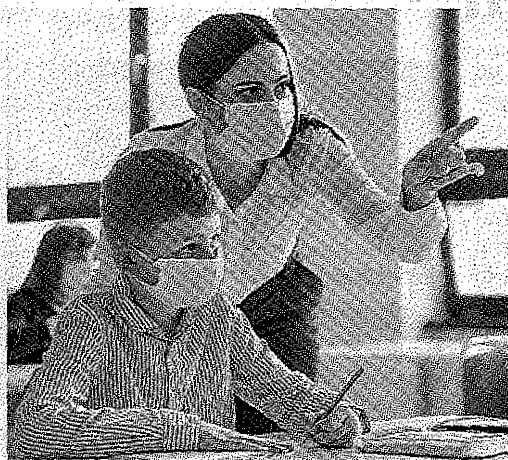
Compensații bănești anuale mai mari pentru cadrele didactice

Profesorii și directorii instituțiilor de învățământ general vor beneficia de compensații bănești anuale mai mari.

Hotărârea în cauză, aprobată de Guvern, a fost publicată deja în „Monitorul Oficial” al Republicii Moldova. Aceasta prevede creșterea cuantumului compensației de la două la patru mii de lei pentru un an de studii.

Prin urmare, la aprobarea proiectului, două din cele patru propuneri ale Federației Sindicale a Educației și Științei (FSEȘ) au fost acceptate. De aceste compensații vor beneficia peste 43000 de cadre didactice titulare și de conducere.

„Cu regret, alte două propuneri, ce țin de înlăturarea discri-

minării în raport cu personalul din învățământul profesional tehnic, care sunt lipsiți nejustificat de dreptul la compensația respectivă, și ceea ce ține de funcționari și cumularzi, deocamdată nu au fost susținute. Aceste poziții urmează

a fi negociate, inclusiv prin operarea unor modificări la art. 134 din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, în vederea stabilirii dreptului la compensațiile bănești și pentru personalul didactic din învățământul profesional tehnic”, a punctat președintele FSEȘ, Ghenadie Donos.

Un alt impediment în realizarea acestor obiective este legat de statutul instituțiilor de învățământ care funcționează în regim de autogestiuie financiar-economică, ceea ce nu le permite să beneficieze de aceste compensații, aprobate din bugetul de stat. Compensațiile respective ar putea să fie achitate din resurse proprii, prin negocieri colective la nivel de instituție.

Hotărâre

Salariul minim garantat în sectorul real va fi majorat până la 3500 lei

Guvernul a aprobat la ultima ședință majorarea cuantumului salariului minim garantat în sectorul real până la 3500 de lei. Hotărârea a fost adoptată la insistența CNSM și în urma multiplelor demersuri expediate Guvernului, urmare a consultărilor cu partenerii sociali, în cadrul dialogului tripartit pe platforma Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective.

Astfel, începând cu 1 aprilie 2022, cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real (la întreprinderi, organizații, instituții cu autonomie financiară, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică) se stabilește în mărime de 20,71 lei pe oră sau 3500 de lei pe lună, calculat pentru un program complet de lucru în medie de 169 de ore pe lună.

Această majorare este argumentată de necesitatea asigurării unei creșteri continue a garanțiilor minime în domeniul salarizării pentru a menține puterea de cumpărare a salariaților și a asigura un mediu concurențial echitabil la nivel regional și internațional în ceea ce privește utilizarea forței de muncă. Cuanumul minim garantat al salariului în sectorul real se reexaminează anual de către Guvern, în funcție de creșterea sumară anuală a indicelui prețurilor de consum și a ratei de creștere a productivității muncii la nivel național.

Cvadratura cercului

Despre prietenie și trădare

Ilie LUPAN

E o temă destul de delicată, sensibilă, despre care mulți se feresc să vorbească, necum să scrie, deși aceste fenomene sunt frecvente în viața noastră, ne însoțesc pe tot parcursul vieții, într-un fel sau altul...

Istoria e plină de trădări, la diferite niveluri, dar nu vorbim aici de trădări care au schimbat cursul istoriei.

Acele trădări (foarte multe) au fost scrise în anele istoriei și sunt judecate de istorie, de generațiile care au fost sau care sunt și vor mai fi...

Nu vorbim aici nici despre falsa prietenie dintre popoare. Mai țineți minte cântece patriotice, niște versuri precum ar fi „căci suntem frați pe veci cu tătari și uzbeki...”, iar adevărații frați de sânge de peste „pârâu” erau categorisiți drept „dușmani”?

Coborâm mai jos, la firul ierbii. Numai să nu-mi spuneți că nu ați cunoscut ce e trădarea. Fiindcă nu poți cunoaște adevărata prietenie dacă nu ai fost trădat măcar o dată. Prietenia și Trădarea sunt două fațete ale aceleiași monede: fața și reversul medaliei, cum s-ar zice...

Am cunoscut la viața mea (ba îi am și acum, fiindcă unii au plecat pe altă țară) prieteni adevărați, cu care mă mândresc și sper că sentimentul e reciproc raportat la umila mea persoană. Dar am cunoscut și trădări dureroase. Și nu e vorba aici de femei, că în dragoste, de, ca în dragoste. „Dragostea poate fi oarbă, prietenia nu”... (André Gide). E vorba de prieteni, mai bine zis, de confrăți de idei pe care îi consideram prieteni și pentru care eram gata să mă vâr și în foc...

Mai întâi, ce înțeleg eu prin prietenie. Că am auzit și trăsni din astea: unul, îmi zice, eu sunt prieten cu cutare că am un interes... Îți ajuti un prieten în mod dezinteresat, fără a aștepta recompensă ori grațitudine din partea lui. Iar dacă poți, chiar și fără să-i spui că l-ai ajutat, că el oricum va afla de la alții despre asta... Să apelăm la înțelepciunea populară, la câteva proverbe, precum și la unii filosofi ale căror idei despre prietenie au fost transmise prin cărți.

Prietenul la vreme de nevoie se cunoaște. Prietenia este mâna ce-ți șterge lacrimile când viața te doare. În același context: Prietenul sigur îl cunoști în împrejurări nesigure (Cicero).

În spațiul mărginit în care trăim, prietenia este pentru noi suportul cel mai de preț (Epicur). Capeteți experiență pierzând falși prieteni (Francis Bacon).

Prietenia e ca vinul; cu cât e mai veche, cu atât e mai bună (Vasile Bogrea).

Lista de reflecții și maxime despre prietenie poate fi continuată, dar ne oprim aici, din lipsă de spațiu și din teama de a nu obosi cititorul.

Să spunem câteva cuvinte și despre trădare. Mai întâi, că nu poți fi trădat de neprieteni, aceștia doar îți pot face porcării, ticăloșii, infamii... Uite cu prietenii sau cu falșii prieteni e altceva.

Am avut, pe parcursul vieții, mai mulți prieteni, pe unii dintre care i-am pierdut. Sau poate că greșeam considerându-i prieteni. Ei bine, mă sună unul dintre acești prieteni după ce am fost atacat în prezența lui, iar el nu a intervenit. L-am întrebat de ce a tăcut? Mi-a răspuns scurt: „Am fost un laș...”. L-am iertat chiar atunci pentru sinceritatea sa, dar prietenia noastră a dispărut. Fiindcă cel care a trădat o dată va mai trăda...

Marea înțelepciune e să-ți alegi prieteni care nu te vor sili la compromisuri (Camil Petrescu).

În prietenie e nevoie de un lucru simplu: să fii prieten! Dar cred cu tărie că cel mai important într-o prietenie e să nu îți încalci principiile sănatoase, bazate pe încredere, pe dragoste de aproapele și pe credința în Dumnezeu.

Realitatea crudă

R. Moldova se așteaptă la noi scumpiri în contextul războiului din Ucraina

(Continuare din p. 1)

Printre produsele care au atins deja prețuri record sunt cele petroliere. Un litru de benzină a ajuns să coste peste 26 de lei, iar un litru de motorină a depășit cifra de 25 de lei, fiind cel mai înalt nivel din ultimii 10 ani. Autoritățile promit că vor interveni pentru a amortiza efectele scumpirilor, îndeosebi pentru agricultori, transportatori și alte categorii care sunt afectate direct de aceste creșteri de prețuri.

„Unele scumpiri le resimțim deja, altele urmează

Și gazul, care are deja un preț record, la bursele europene a atins maximul istoric de 3700 de dolari pentru mia de metri cubi. Iar la noi formula de calcul a prețului la gaz depinde de evoluțiile pe piețele internaționale.

În același timp, după 30 aprilie ar putea să se scumpească și energia electrică. Comisia pentru Situații Excepționale și-a schimbat decizia din 25 februarie, potrivit căreia procedurile de licitație pentru achiziția de energie electrică

au fost suspendate, iar contractul existent cu Centrala termoelectrică de la Cuciurgan a fost prelungit până la 31 martie 2023.

Lista produselor sociale a fost extinsă

Pentru a ține în frâu valul scumpirilor, Comisia pentru Situații Excepționale a decis să extindă lista produselor de importanță socială, care a fost completată cu mai multe alimente, inclusiv carne de porc pe os, carne de pasăre, pește congelat, zahăr, paste, ouă, ceapă, varză albă, morcov și sfeclă roșie în stare proaspătă. Până acum, pe această listă erau doar pâinea, o parte din lactate, uleiul vegetal, făina, orezul, hrișca, crupele, precum și preparatele pentru copii.

Conform hotărârii Guvernului cu privire la prețurile de comercializare a produselor importante din punct de vedere social, acestea se comercializează la prețuri de achiziție cu aplicarea adaosului comercial ce nu depășește 20%. În cazul pâinii și al colacilor, adaosul comercial aplicat nu trebuie să depășească 10% din valoarea de achiziție.

Produsele social importante atât din import, cât și autohtone,

supuse procesării în unitățile comerciale, se comercializează cu un adaos comercial nu mai mare de 40%. Introducerea acestor limitări este de natură să diminueze într-o oarecare măsură creșterea prețurilor și rata inflației. Amintim că Biroul Național de Statistică a raportat, la sfârșitul lunii ianuarie, o inflație de 16,56 la sută, iar Banca Națională a Moldovei se așteaptă ca rata anuală de creștere a prețurilor să ajungă la 20,6 la sută în trimestrul trei. Unul dintre cei mai importanți factori de creștere a prețurilor îl reprezintă scumpirea alimentelor, care este un fenomen de ordin global.

Campioană la creșteri de prețuri

Republica Moldova este pe locul doi în topul statelor din Europa după nivelul scumpirilor. Anul 2021 a fost marcat cu o creștere record a prețurilor la produsele alimentare, care domină coșul de consum al populației sărace.

Prețurile la produsele alimentare în 2021 au crescut cu 17,5%, record absolut pentru ultimii 18 ani. Recordul precedent a fost stabilit în 2003, când prețurile la produsele alimentare au crescut cu 20%.

Asistență

La Chișinău continuă să sosească ajutoare umanitare pentru refugiați

Trei loturi de ajutoare de la companii private din România și o organizație neguvernamentală internațională au ajuns acum câteva zile în Republica Moldova pentru a fi distribuite refugiaților din Ucraina.

Despre aceasta a anunțat Dumitru Udrea, secretar general al Guvernului, care este și șeful Centrului Unic de Gestionare a Crizei, transmite Moldpres.

Loturile mari de ajutoare care vin de la parte-

nerii externi de dezvoltare, de la alte organisme internaționale, sunt stocate la depozitul central din Chișinău, precum și la depozitul Ministerului Muncii și Protecției Sociale din orașul Vatra.

Dumitru Udrea a precizat că, în prezent, pe teritoriul Republicii Moldova se află peste 107 mii de cetățeni străini, ucraineni și de alte naționalități. În perioada 24 februarie - 9 martie, pe teritoriul Republicii Moldova au solicitat azil 3114 străini, dintre care 2279 de cetățeni ucraineni.

Economistul

Beneficiile persoanei asigurate în diferite cazuri

Ana MOLDOVANU, consultant superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

Dacă sunteți încadrat în câmpul muncii, este important să fie încheiat cu angajatorul un **contract individual de muncă**. Angajatorul este obligat să vă asigure în sistemul public de asigurări sociale, achitând contribuții. Astfel vă considerați persoană asigurată.

Asigurații care au un stagiul total de cotizare de cel puțin trei ani sau de cel puțin nouă luni în ultimele 24 de luni **beneficiază de următoarele indemnizații:**

Indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă:

- primele cinci zile calendaristice de incapacitate temporară de muncă se plătesc din mijloacele angajatorului, însă nu mai mult de 15 zile cumulative pe parcursul unui an calendaristic. Cuantumul lunar al indemnizației din mijloacele angajatorului se stabilește în proporție de 75% din salariul mediu al angajatului.

- începând cu a 6-a zi calendaristică, iar în cazul mai multor perioade de incapacitate temporară de muncă – începând cu prima zi după expirarea celor 15 zile cumulative plătite din mijloacele angajatorului, indemnizația se plătește din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat (de către Casele teritoriale de asigurări sociale - CTAS).

Cuantumul lunar al indemnizației se stabilește diferentiat, în funcție de durata stagiului de cotizare, după cum urmează:

- 60% din baza de calcul - în cazul unui stagiul de cotizare de până la 5 ani;
- 70% din baza de calcul - în cazul unui stagiul de cotizare cuprins între 5 și 8 ani;
- 90% din baza de calcul - în cazul unui stagiul de cotizare de peste 8 ani.

Cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de tuberculoză, SIDA sau de o maladie oncologică, este de 100% din baza de calcul.

Persoanele neasigurate nu beneficiază de această indemnizație.

Indemnizație de maternitate

Femeile asigurate au dreptul la indemnizație de maternitate, indiferent de durata stagiului de cotizare.

Indemnizația se acordă integral la a 30-a săptămână de sarcină, pe o perioadă de 126 de zile calendaristice, iar în cazul nașterilor complicate ori al nașterii a doi copii - de 140 de zile calendaristice. În cazul sarcinilor cu trei sau mai mulți feți, indemnizația de maternitate se acordă integral la a 24-a săptămână de sarcină, pe o perioadă de 182 de zile calendaristice.

Baza de calcul a indemnizației o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat, venit din care au fost calculate și plătite contribuții. Indemnizația de maternitate se plătește o singură dată pentru întreaga perioadă a concediului de maternitate.

Persoanele neasigurate nu beneficiază de această indemnizație.

Indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav

Indemnizația se acordă pentru îngrijirea copilului bolnav până la 10 ani, iar în cazul de maladie oncologică și dizabilitate - până la 18 ani se acordă persoanelor asigurate. Indemnizația se acordă pe o perioadă de cel mult 14 zile - ambulatoriu și cel mult 30 de zile - în staționar. În cazul în care copilul suferă de boli contagioase, este imobilizat într-un aparat gipsat, intervenții chirurgicale, maladie oncologică, tuberculoză, SIDA, indemnizația se acordă pentru perioada integrală a concediului medical.

Persoanelor neasigurate nu li se acordă această indemnizație.

Indemnizație pentru prevenirea îmbolnăvirilor (carantină)

Indemnizația pentru carantină se acordă asiguratului cărui a s-a instituit carantina cu interzicerea de a continua activitatea, pe durata stabilită prin certificat medical.

Persoanele neasigurate nu beneficiază de indemnizație.

Indemnizații pentru familiile cu copii

Indemnizație unică la nașterea copilului în mărime de **10068 lei** (pentru anul 2022) se acordă atât persoanelor asigurate, cât și persoanelor neasigurate.

Persoanelor asigurate li se acordă indemnizație lunară pen-

tru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de trei ani: prima opțiune - 30% din baza de calcul din ultimele 12 luni pe o perioadă de 3 ani, dar nu mai puțin de 740 de lei lunar, a doua opțiune - pentru primul an - 60% din baza de calcul, dar nu mai puțin de 1480 de lei; de la vârsta de un an și până la vârsta de 2,2 ani - 30% din baza de calcul, dar nu mai puțin de 740 de lei lunar.

Pentru persoanele neasigurate, indemnizația lunară pentru creșterea copilului constituie 740 de lei lunar și se achită doar până la împlinirea vârstei de doi ani.

Indemnizație de suport pentru creșterea copiilor până la trei ani a copiilor gemeni constituie 370 de lei lunar și se acordă atât persoanelor asigurate, cât și persoanelor neasigurate.

Ajutor de șomaj

Șomerii care au stagiul de cotizare de cel puțin 12 luni în ultimele 24 de luni calendaristice au dreptul la ajutorul de șomaj.

Cuantumul ajutorului:

50% din venitul mediu lunar asigurat în caz de reducere a statelor de personal; 40% - în alte cazuri.

Perioada de acordare: cinci luni calendaristice, în cazul unui stagiul de cotizare între 12 luni și 10 ani; șapte luni calendaristice - în cazul unui stagiul de cotizare între 10 și 15 ani; 9 luni calendaristice - peste 15 ani.

Șomerii beneficiază de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă pricinuită de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă și indemnizație de maternitate.

Persoanele neasigurate nu au dreptul la ajutorul de șomaj.

Pensii:

Cu condiția realizării stagiului minim de cotizare de 15 ani, la împlinirea vârstelor standard de pensionare, persoana are dreptul la pensie pentru limită de vârstă.

Pentru anul 2022, bărbații au dreptul la pensie la vârsta de 63 de ani, femeile - la 60 de ani, stagiul complet de cotizare pentru bărbați - 34 de ani, pentru femeii - 33 de ani.

Persoanele vârstnice care au un stagiul de cotizare mai mic de 15 ani nu pot beneficia de pensie pentru limita de vârstă, beneficiază doar de alocație socială de stat.

Dreptul la pensie de urmaș, de dizabilitate, pensie anticipată pentru carieră lungă îl au doar persoanele asigurate în condițiile prevăzute de legislație.

De **ajutor de deces** beneficiază atât persoanele asigurate, cât și persoanele neasigurate, în valoare de 1100 de lei.

Avocatul

Evacuarea automobilelor

Un prieten de-al meu a avut ghinionul să îi fie evacuată mașina din motiv că a parcat neregular. Mi-a povestit că recuperarea automobilului l-a costat bani, timp și nervi pierduți. Presupun că trebuie să existe anumite reguli stabilite pentru cazurile în care se ridică mașina, inclusiv când șoferul este înlăturat de la volan, care sunt ele?

V. Barbu, mun. Chișinău

Modul de ridicare, transportare, depozitare și restituire a mijloacelor de transport în cadrul procesului contravențional este reglementat de un regulament aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 557 din 18.06.2018.

Potrivit prevederilor acestui regulament, mijlocul de transport al cărui conducător a fost înlăturat de la conducere este ridicat și, în caz de imposibilitate de a fi predat proprietarului, posesorului sau reprezentantului lor, este transportat la parcare specială sau la cea mai apropiată subdiviziune specializată ori teritorială a Poliției de la locul ridicării. Înlăturarea conducătorului auto de la conducerea mijlocului de transport, precum și constatarea staționării mijloacelor de transport care prezintă pericol iminent pentru interesul public, cu dispunerea ridicării și aducerii mijlocului de transport la parcare specială sau la subdiviziunea specializată ori teritorială a Poliției ține de competența agențiilor constatatori. Agentului constator îi este interzis să urce la volanul mijlocului de transport asupra căruia a fost aplicată ridicarea.

Mijlocul de transport poate fi adus la parcare specială sau la cea mai apropiată subdiviziune specializată ori teritorială a Poliției în cazul în care: conducătorul a fost înlăturat de la conducere, mijlocul de transport este ridicat și nu poate fi predat proprietarului, posesorului sau reprezentantului lor; staționarea acestuia poate genera un pericol iminent pentru interesul public; acesta a fost lăsat într-un loc interzis pentru parcare; este necesară identificarea proprietarului (posesorului) mijlocului de transport utilizat sau destinat pentru săvârșirea contravenției.

Ridicarea mijloacelor de transport staționate, care prezintă pericol iminent pentru interesul public poate fi aplicată în cazul în care mijlocul de transport creează obstacole pentru circulația mijloacelor de transport cu regim prioritar de circulație, precum și a mijloacelor de transport ale serviciilor de depănare ale rețelilor de gaze naturale, rețelilor termice și electrice de contact, serviciilor de salubritate spre locul intervenției.

Faptul ridicării și aducerii mijlocului de transport la parcare specială se consemnează într-un proces-verbal, în care se indică: numele, prenumele, funcția și semnătura agentului constator; numele, prenumele, patro-

Liubomir DUDULICA, avocatmd@gmail.com

nimicul, datele de identificare, domiciliul, telefonul și poșta electronică a martorilor oculari/asistenți; temeiurile de fapt și de drept care au determinat ridicarea mijlocului de transport; tipul, modelul mijlocului de transport, numărul de înmatriculare, numerele de identificare ale agregatelor marcate; denumirea, sediul, numărul de identificare de stat (IDNO), datele bancare, numărul de telefon, numărul de fax, poșta electronică a agentului economic care a organizat (a efectuat) ridicarea și transportarea mijlocului de transport la parcare specială sau pe teritoriul subdiviziunii Poliției, precum și a parcării speciale la care a fost depozitat mijlocul de transport; numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei care a luat în primire mijlocul de transport pentru a-l transporta spre depozitare; indicarea dotării tehnice și a eventualelor deteriorări vizibile ale mijlocului de transport; locul, data și ora întocmirii procesului-verbal; semnătura participanților.

Procesul-verbal cu privire la ridicarea mijlocului de transport se încheie în patru exemplare: unul rămâne la agentul constator, al doilea se înmânează reprezentantului agentului economic, al treilea se prezintă persoanei care a luat în primire mijlocul de transport la parcare specială/subdiviziunea specializată ori teritorială a Poliției, al patrulea se oferă conducătorului, proprietarului sau posesorului mijlocului de transport sau, după caz, reprezentantului lor ori se expediază recomandat la domiciliul unuia dintre aceștia.

Mijlocul de transport ridicat se sigilează de către agentul constator în prezența a cel puțin unui martor-asistent, care, de asemenea, semnează procesul-verbal cu privire la ridicarea mijlocului de transport.

Dacă în mijlocul de transport supus ridicării se află un pasager, inclusiv minor, sau un animal, agentul constator va întreprinde măsurile de rigoare în vederea coborârii acestuia din mijlocul de transport și a plasării ulterioare a acestuia în condiții de siguranță, implicând, după caz, alte servicii competente.

(Va urma)

Alarmant

Numărul infracțiunilor comise, în continuă creștere

Numărul infracțiunilor înregistrate este în creștere față de anul precedent, iar fiecare a cincea comisă în anul 2021 a fost inclusă în categoria excepțional sau deosebit de grav. Cel puțin așa arată datele privind nivelul infracționalității în Republica Moldova în anul 2021, prezentate de Biroul Național de Statistică (BNS).

Potrivit datelor Ministerului Afacerilor Interne (MAI), în anul 2021, pe teritoriul Republicii Moldova au fost înregistrate peste 27 de mii de infracțiuni, în creștere cu 3,1% comparativ cu anul 2020.

Totodată, nivelul infracționalității este mai mare în mediul urban - 59,5 la sută. Fiecare a treia infracțiune a fost înregistrată în municipiul Chișinău - 29,3%. Din numărul total de infracțiuni, în municipiul Bălți au fost înregistrate 5,8%, în Cahul - 3,4%, Hâncești - 2,6% și Ialoveni - 2,6%.

Crimele excepțional de grave, în scădere

Fiecare a cincea infracțiune este din categoria celor excepțional de grave, deosebit de grave și grave - 19,1%. În ultimii cinci ani, s-a înregistrat o scădere a infracțiunilor excepțional de grave - 2,8%, deosebit de grave - 38,3 la sută, a celor grave - 32%, mai puțin grave - 26,2% și ușoare - 10,7%.

Fiecare a patra infracțiune înregistrată este comisă în locuri publice. Cu aplicarea armelor de foc, a explozivelor și grenadelor au fost înregistrate 89 de infracțiuni, inclusiv 33 de cazuri de huliganism, 16 cazuri de vătămări corporale intenționate și 15 cazuri de omor.

Numărul infracțiunilor săvârșite de minori este, de asemenea, în creștere. În anul 2021, au fost înregistrate 695 de infracțiuni comise de către minori sau cu participarea acestora, ceea ce a constituit 2,6% din total infracțiuni înregistrate. Comparativ cu anul 2020, s-a atestat o creștere cu 14,7% a infracțiunilor săvârșite de minori, în special, a

infracțiunilor contra patrimoniului. Minorii, cel mai frecvent, au fost implicați în săvârșirea furturilor - 52,8%, după care urmează jafurile - 9,5% și huliganismul - 6,5%.

În anul 2021, numărul persoanelor decedate în urma infracțiunilor înregistrate a fost de 436 de persoane. Cele mai multe persoane au decedat în urma infracțiunilor excepțional de grave, deosebit de grave și grave - 376 de persoane. Astfel, din totalul persoanelor decedate, aproape fiecare a doua persoană a murit în urma unui accident rutier - 43,3%, 20,9% din cauza omorurilor, 14% din cauza vătămarilor corporale intenționate și alte cauze - 21,8%.

În urma infracțiunilor de violență în familie înregistrate, în anul 2021, au suferit 648 de persoane, 68,2% din victime au fost femei. Atât femeile, cât și bărbații, victime ale violenței în familie, preponderent aveau vârsta de 35-64 de ani.

Infracțiunile în rândul bărbaților, în top

Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne, în anul 2021, au fost relevate circa 14,3 mii persoane care au comis infracțiuni, cu 9,6% mai mult comparativ cu anul 2020.

Cel mai înalt nivel al infracționalității a fost înregistrat în rândul bărbaților, femeile constituind 8% din numărul persoanelor care au comis infracțiuni. La 10 mii de femei au revenit 8,4 femei care au comis infracțiuni, iar în cazul bărbaților acest indicator a constituit 105,8 persoane la 10 mii de bărbați.

Cel mai des, delincvenții sunt condamnați pentru infracțiuni în domeniul transporturilor, pentru furturi și huliganism.

În anul 2020, preponderent au fost aplicate pedepse sub formă de munca neremunerată în folosul comunității - 4681 de persoane, închisoarea - 3421 de persoane, condamnarea condiționată - 2318 persoane și amenda - 1106. În cazul minorilor, a predominat închisoarea - 52,7%, condamnarea condiționată - 34,2% și amenda - 7,6 la sută.

Egalitatea de gen

Situația la zi: progres în politică, regres pe piața muncii

Nivelul egalității de gen în Republica Moldova a înregistrat o creștere mai prominentă, comparativ cu anii precedenți. Cel puțin, asta arată datele Indexului Egalității de Gen, făcut public zilele trecute de către Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD).

Potrivit sursei citate, aceasta se datorează, în mod covârșitor, reformelor din domeniul politic. Datorită sistemului de cotă dublă (cota de reprezentare de 40% și prevederi de plasare pe liste), a sporit considerabil numărul de femei în legislativ, în 2021 fiind înregistrat cel mai mare număr de deputate alese din istoria Moldovei - 40,6% din totalul deputaților. În 2020, ponderea femeilor deputate constituia doar 25%. Acest fapt a determinat o creștere semnificativă a nivelului egalității de gen în domeniul politic, scorul acumulat fiind cu 14 puncte mai mare, comparativ cu anul 2020 (61 față de 47).

Inegalități semnificative

Regres semnificativ, însă, potrivit analizei, a fost înregistrat pe piața muncii. De altfel, acesta este domeniul cu cele mai importante inegalități între femei și bărbați. Acestea se regăsesc într-o pondere mult mai mică

pe piața muncii, comparativ cu bărbații. Rata de ocupare a femeilor scade drastic odată cu apariția copiilor, ceea ce denotă insuficiența unei infrastructuri sociale și politici publice orientate spre necesitățile femeilor și ale familiilor în general. Rata de ocupare a femeilor cu copii este cu 20% mai mică decât a celor fără copii.

„Inegalitățile pe piața muncii s-au amplificat considerabil în perioada pandemică. O bună parte dintre femei au pierdut locul de muncă sau au intrat în șomaj tehnic, în timp ce altele s-au confruntat cu o reducere a numărului de ore lucrate. Aceste aspecte, în mod evident, au avut implicații semnificative asupra securității lor financiare”, se precizează în analiză.

Mai puține stereotipuri

Stereotipurile și percepțiile cu privire la participarea femeilor și a bărbaților, de asemenea, s-au atenuat în anul trecut. Spre exemplu, în anul 2009, peste 30 la sută dintre cetățeni considerau că femeile sunt mai puțin capabile și nu pot ocupa funcții de conducere, iar în anul 2021 această pondere a scăzut la 12%. Cele mai mari schimbări se atestă în percepțiile cu privire la reprezentarea bărbaților în funcții decizionale. „Această tendință este valabilă și pentru

toate stereotipurile legate de rolurile de îngrijire sau rolurile tradiționale ale bărbaților. Deși tendința este una constant pozitivă, în 2021 a crescut ușor ponderea populației care consideră că rolurile de îngrijire a familiei și gospodăriei trebuie să fie asumate de către femei, acesta fiind și un efect al crizei pandemice, care a amplificat necesitățile de „îngrijire”, se mai arată în analiză.

Mai instruite, dar cu salarii mai mici

Potrivit datelor Biroului Național de Statistică (BNS), în Republica Moldova, majoritatea studenților din universități sunt femei - 59%. Conform datelor Anchetei Forței de Muncă, femeile cu vârstă cuprinsă între 25 și 64 de ani au un nivel de instruire mai

înalt comparativ cu cel al bărbaților. Datele BNS arată că bărbații părăsesc sistemul educațional mai devreme comparativ cu femeile, în favoarea intrării pe piața forței de muncă.

În același timp, femeile câștigă în medie cu 14% mai puțin decât bărbații. Câștigul salarial mediu lunar brut al femeilor în anul 2020 a fost de puțin peste șapte mii de lei, iar al bărbaților - peste 8500 de lei. Cele mai mari discrepanțe între câștigurile femeilor și cele ale bărbaților sunt în activități financiare, informații și comunicații, precum și în sănătate și asistență socială. Femeile lucrează preponderent în sectorul serviciilor - 57,4% și se regăsesc mai puțin în sectorul agricol - 37,2 la sută și industrie - 47,5%.

Recunoștință

Războiul de la Nistru, o rană pe care o purtăm în suflet de 30 de ani

Pe 2 martie, în Republica Moldova a fost marcată Ziua Memoriei și Recunoștinței eroilor căzuți pentru independența și integritatea teritorială a țării și în cinstea celor rămași în viață. Cu această ocazie, la Muzeul Național de Istorie a Moldovei a fost deschisă expoziția cu genericul „Memoria unui război nedeclarat”.

Expoziția, care va fi deschisă până pe 31 martie, este prilejuită de împlinirea a 30 de ani de la declanșarea conflictului armat din raioanele de est ale Republicii Moldova și reprezintă o cronică foto-documentară, care reflectă luptele crâncene și tragice din primăvara-vara anului 1992. Evenimentul este, totodată, și un omagiu adus tuturor participanților la acțiunile de luptă și, în primul rând, celor care și-au sacrificat viața pe altarul libertății Patriei.

Expoziția, care cuprinde imagini cutremurătoare realizate de către fotoreporterii Nicolae Pojoga, Mihai Vengher, Tudor Iovu, Andrei Mardari ș. a., reconstituie calvarul prin care au trecut apărătorii Republicii Moldova în luptele de la Dubăsari și Tighina, pe platourile de la Cocieri și Coșnița. Acești curajoși maestri ai artei fotografice au reușit să immortalizeze eroismul și bărbăția polițiștilor și a voluntarilor moldoveni, greutățile și umilințele războiului, familii distruse, case și sate în ruine, chipuri de femei și copii transfigurate de durerea pierderii celor dragi.

Un compartiment aparte al expoziției este dedicat polițiștilor căzuți în luptele pentru apărarea independenței și integrității Republicii Moldova.

O expoziție de fotografii dedicată celor 30 de ani de la declanșarea conflictului armat de pe Nistru a fost inaugurată și în incinta Parlamentului Republicii Moldova. Lucrările expuse aici au fost realizate pe câmpul de luptă, în anul 1992, de către fotojurnalismul Nicolae Pojoga. Expoziția mai conține documente istorice și cărți care reflectă evenimentele din acea perioadă.

Prezent la eveniment, președintele Parlamentului, Igor Grosu, a remarcat cât de important este să păstrăm în memorie faptele eroilor care au luptat în conflictul de la Nistru. „Prin intermediul evenimentului de astăzi, am încercat să readucem în memoria noastră acele clipe tragice, în care veteranii noștri au găsit curajul și au răspuns apelului de a-și apăra patria, de a ne apăra pe noi”, a menționat Igor Grosu.

Cu ocazia comemorării eroilor căzuți pentru apărarea independenței și integrității țării, veteranii de război, rudele și prietenii combatanților căzuți pe câmpul de luptă, precum și înalți demnitari de stat, au depus flori la Monumentul „Maica îndurerată” de la Complexul memorial „Eternitate” din capitală. Evenimente similare dedicate comemorării eroilor căzuți în conflictul armat de la Nistru au avut loc în mai multe localități din R. Moldova.

Războiul de la Nistru, unde au căzut pe câmpul de luptă sute de combatanți, iar alte sute au fost răniți, este o rană pe care o purtăm de 30 de ani. O rană pentru care încă mai căutăm leac. De Ziua Memoriei și Recunoștinței, e bine să ne amintim de eroismul acestor luptători și să plecăm, în semn de respect, capul în fața lor.

Anatol FIȘER

Afiș cultural

TEATRU

11 martie

„Mihai Eminescu” - „Casa mare” - 18.00
„Eugene Ionesco” - „O istorie foarte simplă” - 18.30
Satiricus „I. L. Caragiale” - „Casa” - 18.30
Teatrul „A. P. Cehov” - „Cină în stil francez” - 18.30

12 martie

„Mihai Eminescu” - „Steaua fără nume” - 18.00
„Eugene Ionesco” - „Regele Lear” - 18.30
Satiricus „I. L. Caragiale” - „Fata de la colegiu sau nu sunt o jucărie” - 18.30
„Lucașfărușul” - „Tata” - 18.30

Teatrul „A. P. Cehov” - „Conacul misterios” - 18.30
Teatrul „De pe strada Trandafirilor” - „Hangița” - 18.00
Teatrul Geneza Art - „Nuntă în cer” - 19.00

13 martie

„Mihai Eminescu” - „Hamlet în sos picant” - 18.00
„Eugene Ionesco” - „Căldură în noiembrie” - 17.30
„Lucașfărușul” - „Tata” - 18.30
Satiricus „I. L. Caragiale” - „Îți vreau soțul...” - 18.30
Teatrul „A. P. Cehov” - „Iepurele alb sau...” - 18.30
Teatrul Geneza Art - „Nuntă în cer” - 19.00
Teatrul Fără Nume - „12 șoapte în a 12-a noapte” - 19.00
Teatrul „De pe strada Trandafirilor” - „Hangița” - 18.00

Horoscopul săptămânii

BERBEC

Cheful de aventuri, veselia și dorința de a vă implica în relații amoroase vă va face remarcat în anturaj. Însă vor apărea aspecte legate de sănătate și locul de muncă destul de importante. Atenție și la locul de muncă, unde se vor activa conflicte rămase nerezolvate!

TAUR

La începutul săptămânii sunteți preocupat de activitățile casnice și de relațiile cu membrii familiei. Sunt posibile situații delicate, dar cu răbdare le puteți depăși. Atenție la relațiile sentimentale și la copii, pentru că există tensiuni mocnite! Sunt posibile situații delicate sau neînțelese.

GEMENI

S-ar putea să fiți destul de guraliv la începutul săptămânii, în mod special cu persoanele din anturaj apropiat. Fiți atenți ce vorbiți, pentru că este posibil să spuneți ce nu trebuie sau să necăjiți pe alții. Va apărea și dorința de a sta mai mult acasă, cu familia.

RAC

Preocuparea legată de creșterea veniturilor obținute din munca proprie este un subiect foarte important. Este posibil să primiți cadouri sau recompense, dar și să fiți nevoit să oferiți altora. Vor intra în sfera de interes planurile legate de călătorii sau studii pe termen scurt.

LEU

Începutul săptămânii este agreabil, deoarece sunt șanse de schimbare benefică a unor planuri care își așteaptă rândul. Sunteți încrezător în forțele proprii, ceea ce este minunat. Cariera și imaginea în societate vor lua turnuri nebănuite, dar interesante, și cu efecte pe termen lung.

FECIOARĂ

Începutul săptămânii vă predisune la stări sufletești fluctuante. Revizuiți-vă planurile de viață și schimbați, unde este cazul. La mijlocul săptămânii vă veți simți mult mai bine, chiar veți fi într-o formă de zile mari. Atenție la ce se petrece cu personalitatea dvs.!

BALANȚĂ

Prietenii și susținătorii din segmentul socio-profesional vă sunt alături din primele zile ale săptămânii. Selectați atențiv persoanele cărora le acordați încredere, unii nu privesc cu ochi buni ascensiunea de la locul de muncă. Atenție la o problemă cronică de sănătate, ce își poate face simțită prezența!

SCORPION

Cariera profesională și imaginea în societate sunt aspecte cărora ar fi bine să le acordați importanță. Unii vă admira, alții mai puțin. Ar trebui să vă gândiți la ce anume vă doriți concret și să trasați un plan viabil în acest sens. Relațiile sociale devin foarte dinamice.

SĂGETĂTOR

Începeți săptămâna preocupat de laturile spirituale ale vieții, de călătorii sau de studii pe termen lung. Este bine să vă alcațuiți planuri în acest sens, dar luați în calcul și factorul neprevăzut. Pe la mijlocul săptămânii vor apărea aspecte legate de carieră.

CAPRICORN

Sufletul are o mare dorință de rafinare sufletească și de apropiere de disciplinele spirituale. Orientați-vă și spre călătoriile în străinătate sau studii pe termen lung. Dorința de a vă îmbunătăți mediul în care trăiți și vă desfășurați activitatea este la cote înalte și ușor de îndeplinit.

VĂRSĂTOR

Săptămâna evidențiază situații dinamice în sfera relațiilor profesionale. Vor apărea informații secrete privitoare la banii și bunurile comune cu alții. Aspectele financiare de la locul de muncă fie se modifică, fie descoperiți nereguli vechi, care trebuie rezolvate urgent.

PEȘTI

Domeniul profesional, în speță locul de muncă, vă crează tot soiul de situații dinamice cărora trebuie să le faceți față. Sunt posibile situații delicate, dar vă veți descurca cu succes. Atenție la mental și comunicare, deoarece sunt zone tensionate!

VOCEA
POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională
a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul
la ziar poate
fi perfectat în orice
oficiu postal
din RM sau direct
în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 069006556

Secretar de redacție:
Anatol FIȘER,
tel.: 068571475

Contabil-șef: Svetlana BĂLAN,
tel.: 069511960

Redactori:
Natalia HADĂRCĂ,
tel.: 069610372
Galina MUNTEANU,
tel.: 069916236

Redactor-stilizator:
Anghelina DUDULICA

Fotoreporter:
Nicolae BÎNZARI

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA

Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:

Ilie Lupan;
Mihail Hîncu;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Stresțian;
Nadejda Lavric;
Angela Oțean;
Tatiana Marian.